

UZASADNIENIE

Wnioskodawca pełnomocnik Komitetu Wyborczego (...) wniósł protest w zakresie ważności wyborów do Sejmiku Województwa (...) w którym zarzucił naruszenie przepisów art. 82. i) 1. pkt. 2) tj. przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. W dniu 21 października 2018 roku odbyły się wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic (...) W. oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Na terenie okręgu wyborczego nr 5 do Sejmiku Województwa (...) doszło do nieprawidłowości wynikających z błędów w pracach obwodowych komisji wyborczych do spraw przeprowadzenia głosowania w obwodzie. Nieostemplowanie kart do głosowania pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie spowodowało uznanie co najmniej 260 kart do głosowania za nieważne i przyczyniło się do wypaczenia wyniku wyborów do Sejmiku Województwa (...) w okręgu wyborczym Nr 5. W okręgu wyborczym nr 5 do Sejmiku Województwa (...) (obejmującym powiaty: (...), (...), (...), (...), (...) grodzki i ziemski) wybieranych jest pięciu radnych. W podziale mandatów brały udział trzy komitety: Komitet Wyborczy (...) z wynikiem (...) głosów. Komitet Wyborczy Platforma Nowoczesna Koalicja Obywatelska z wynikiem (...) głosy i Komitet Wyborczy (...) z wynikiem (...) głosów. Pierwszy mandat przypadł (...) za (...) głosów, drugi dla (...) za (...) głosów, trzeci dla (...) za (...) głosów, czwarty Koalicja Obywatelska za (...) głosów i piąty dla (...) za (...) głosów. Do uzyskania kolejnego mandatu przez (...) kosztem (...) wystarczyłby ogólny wynik (...) w okręgu nr 5 wyższy o 127 głosów. Wynik (...) do uzyskania kolejnego mandatu wyniósłby (...). Zatem uznać należy, że wskazane w proteście uchybienia w procedurze przygotowania kart do głosowania mogły mieć znaczący wpływ na wynik wyborczy. Nie budzi wątpliwości fakt, iż wśród głosów oddanych na wszystkie komitety uznanych za nieważne, były głosy na kandydatów Komitetu Wyborczego (...). W każdej z obwodowych komisji wyborczych wyborcy otrzymywali karty do głosowania, w tym jedną kartę do głosowania w wyborach do sejmiku województwa. Każda z kart winna być opatrzona pieczęcią terytorialnej oraz obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie. Nie wszystkie wydane karty posiadały pieczęć obwodowej komisji wyborczej, w efekcie oddane głosy, pomimo tego, iż na drukach urzędowych kart do głosowania, zostały uznane, jako głosy oddane na nieważnych kartach, właśnie z uwagi na brak pieczęci, a więc ostatecznie nie były brane pod uwagę.

(protest k 2- 10)

W odpowiedzi na protest przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w Ł. i Komisarz Wyborczy I w Ł. wnieśli o oddalenie protestu podnosząc, że mimo określonej ilości kart nieważnych we wskazanych przez wnioskodawcę komisjach nie doszło do nieprawidłowości mających wpływ na wynik wyborów

(odpowiedź na protest k 61 -67)

SĄD (...)

W dniu 12.10.2018r przeprowadzono wybory do organów samorządowych w tym wybory do Sejmiku Województwa (...).

(okoliczność niesporna)

W okręgu wyborczym nr 5 do Sejmiku Województwa (...) (obejmującym powiaty: (...), (...), (...), (...), (...) grodzki i ziemski) wybieranych jest pięciu radnych. W podziale mandatów brały

udział trzy komitety: Komitet Wyborczy (...) z wynikiem (...) głosów. Komitet Wyborczy Platforma Nowoczesna Koalicja Obywatelska z wynikiem (...) głosy i Komitet Wyborczy (...) z wynikiem (...) głosów. Pierwszy mandat przypadł (...) za (...) głosów, drugi dla (...) za (...) głosów, trzeci dla (...) za (...) głosów, czwarty Koalicja Obywatelska za (...) głosów i piąty dla (...) za (...) głosów.

(protokoły do głosowania w poszczególnych obwodach k 68 i protokół do głosowania w wyborach do Sejmiku Województwa (...) k 145-175)

W wyniku przeliczenia i sprawdzenia kart nieważnych w poszczególnych obwodach do głosowania otrzymano następujące wyniki:

Z O. nr 3 w R. stwierdzono brak stempla komisji w 49 kartach do głosowania, w kartach tych znajdują się głosy oddane w wyborach do Sejmiku Województwa (...) na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - 2, lista nr 2 (...) 19, lista nr 3 (...) - 1; lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - 4 lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - 0, lista nr 6 KW Razem - 0; lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - 0; lista nr 8 KWW (...) - 4; lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - 0 j) lista nr 10 KW (...) - 16 k) lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - 1 I) lista nr 12 KW W. i S. - 0 m) lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - 0

Z O. nr 1 w U. W pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu do Sejmiku Województwa (...) w ilości 49, mimo, że na kopercie opisano, że pakiet zawiera 48 kart do głosowania; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - 1, lista nr 2 (...) 20, lista nr 3 (...) - 2; lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - 7; lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - 3; lista nr 6 KW Razem - 0; lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - 0; lista nr 8 KWW (...) - 0; lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - 1 j) lista nr 10 KW (...) - 13 k); lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - 0, lista nr 12 KW W. i Solidarni - 1, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - 0. Stwierdzono, iż w protokole wyników do głosowania w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w pkt nr 9 - „ustalenie wyników głosowania” - wpisano 48 kart nieważnych; w związku z tym różnica między stanem faktycznym a opisany w protokole wynosi 1 karta do głosowania

Z O. nr 2 w T. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 43. W kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - 0, lista nr 2 (...) 7, lista nr 3 (...) - 2, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - 5, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - 0; lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - 0, lista nr 8 KWW K. 15 - 7; lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - 1; lista nr 10 KW (...) - 17; lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - 0; lista nr 12 KW W. i Solidarni - 2; lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - 0. Stwierdzono, iż w pakiecie znajduje się jedna karta uznana za nieważną, na której wyborca postawił znak (...) przy każdym z komitetów wyborczych; stwierdzono nadto w pakiecie 75 kart, które w sposób nieprawidłowy opisano jako karty nieważne, ponieważ zawierają dwie pieczęcie komisji i są prawidłowo oznaczone co do okręgu wyborczego oraz, iż są to karty w wyborach do Sejmiku Województwa (...) zarządzonych na dzień 21 października 2018 roku. W związku z tym karty te winny zostać zaliczone jako karty ważne i załączone do pakietów zawierających głosy nieważne z uwagi brak na stosownego, ustawowo określonego, oznaczenia w kratce albo też postawienie tegoż znaku w więcej niż jednej kratce na karcie do głosowania. Jeżeli te karty zaś nie zostały wykorzystane, powinny być zostać umieszczone w odrębnym pakiecie jako karty niewykorzystane, co winno znaleźć odzwierciedlenie w treści protokołu z wyników z głosowania. W pakiecie tym znajdują się także karty ważne z głosami nieważnymi tzn. posiadającymi więcej niż jeden powyżej opisany znak w kratce, co powoduje, że głos jest nieważny. Stwierdzono 11 kart ważnych z głosami nieważnymi. W związku z powyższym stwierdza się 65 kart ważnych bez skreśleń i 11 kart ważnych z więcej niż jednym znakiem w kratkach, które winny być zaliczone jako nieważne.

- Z O. nr 25 w O.. Stwierdzono, iż brak jest pakietu z kartami nieważnymi z O. nr 25 w O.. Z pisma Komisarza Wyborczego wynika, że pakiet kart nieważnych nie został znaleziony.

Z O. nr 8 w R. w pakiecie znajdują się koperty z pakietami kart nieważnych w wyborach do rady Miasta R. (...) i w wyborach do Rady Powiatu R. (...) i na burmistrza R.; w kartach tych znajdują się głosy oddane w wyborach do Sejmiku Województwa (...) na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) 2, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - 1, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - 1 lista nr 6 KW Razem - 1, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - 1, lista nr 8 KWW (...) - 2, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - o, lista nr 10 KW (...) - 3, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o.

Z O. nr 4 w R. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 8; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) 1, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - 3, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8 KWW (...) - o lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - o, lista nr 10 KW (...) - 4, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni - o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o.

Z O. nr 1 w R. K. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 9, w tym jedna karta bez skreśleń; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - 3, lista nr 2 (...) 1, lista nr 3 (...) - o lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8 KWW (...) -1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - o, lista nr 10 KW (...) - 3, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o.

Z O. nr 1 w M. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 7; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) o, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8 KWW (...) - o, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - o lista nr 10 KW (...) - 7, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni - o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o.

Z O. nr 16 w O. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 4, w tym jedna karta bez skreśleń oraz 1 karta nieważna z głosowania w wyborach do Rady Powiatu (...); w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 2 (...) 2, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8 KWW (...) - o, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - 1, lista nr 10 KW (...) - 1, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni - o, nr lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o.

Z O. nr 3 w B. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 4 (brak stempla komisji wyborczej), oraz 76 kart ważnych bez skreśleń, a także 28 kart ważnych z głosami nieważnymi - więcej niż jedno skreślenie w kratkach oraz jedna karta ważna z ważnie oddanym głosem na listę nr 2. W kartach nieważnych (4) oraz w jednej karcie ważnej opisanej w poprzednim zdaniu znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) 1, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8 KWW (...) - o, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie - 1 lista nr 10 KW (...) - 1, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa - o, lista nr 12 KW W. i Solidarni - o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o. Dwie karty nieważne bez skreśleń.

Z O. nr 1 w B. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 2; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) 1, lista nr 3 (...) - o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska - o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem - o, lista nr 6 KW Razem - o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP - o, lista nr 8

KWW (...) – 1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – o, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota – o

Z O. nr 1 w D. dostarczony pakiet opisano jako pakiet z głosami nieważnymi. Po jego otwarciu stwierdzono, że w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 3, reszta kart ważnych w ilości 45, w tym 20 kart bez skreśleń; wśród kart nieważnych znajduje się jedna karta z głosem nieważnym - skreślenia przy więcej niż jednym komitecie wyborczym. W pozostałych dwóch kartach nieważnych głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) – o, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 2, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni – o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o

Z O. w S. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 2; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy – o, lista nr 2 (...) o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – 1, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) – 1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 2, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota – o

Z O. w S. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 3; w kartach tych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...)o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) – 1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 2, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni – o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota – o

Z O. nr 6 w T. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 3, w tym jedna karta z głosem nieważnym - więcej niż jedno skreślenie w kratkach; w tych dwóch kartach nieważnych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy – o, lista nr 2 (...) o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) – 1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 1, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota – o

Z O. nr 18 w T. w pakiecie znajdują się karty nieważne w głosowaniu w wyborach do Sejmiku Województwa (...) w ilości 3, w tym jedna karta bez skreśleń; w tych dwóch kartach nieważnych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...)o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – 1, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) -o, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 1, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni - o lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota - o

Z O. R. w pakiecie znajduje się 45 kart nieważnych. kartach nieważnych znajdują się głosy oddane na poszczególne komitety wyborcze: lista nr 1 KWW Bezpartyjni Samorządowcy - o, lista nr 2 (...) 2o, lista nr 3 (...) – o, lista nr 4 KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska – o, lista nr 5 KKW (...) Lewica Razem – o, lista nr 6 KW Razem – o, lista nr 7 KW Ruch Narodowy RP – o, lista nr 8 KWW (...) – 1, lista nr 9 KWW Wolność w Samorządzie – o, lista nr 10 KW (...) – 19, lista nr 11 KWW Akcja Narodowa – o, lista nr 12 KW W. i Solidarni-o, lista nr 13 KWW Jedność Narodu - Wspólnota – o. Karty bez głosu – 5

Brak kart nieważnych z O. nr 25 w gminie O. z protokołu do głosowania wynika że łącznie było 13 kart nieważnych – głosy w tej liczbie zaliczono na głosy na KKW (...).

(protokół oględzin kart k 114-119 i protokół rozprawy k 126-128)

W związku z brakiem kart do głosowania z O. nr 25 gmina O. Sąd w ramach sygnalizacji zawiadomił prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa.

(dowód karta k 129)

Po przeliczeniu wszystkich głosów odrodnych w wyborach do Sejmiku Wojewódzkiego z uwzględnieniem tych oddanych na kartach nieważnych otrzymano wynik iż szereg kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) i przydziału mandatów kształtowałyby się w sposób następujący: (...),0000 odpowiada liście nr 10 - KW Prawo i (...),0000 odpowiada liście nr 2 - Komitet Wyborczy (...), (...),0000 odpowiada liście nr 10 - K W (...), (...),0000 odpowiada liście nr 4 - KKW Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska, (...), (...) odpowiada liście nr 10 - KW (...). Co nie spowodowało zmiany w ilości mandatów otrzymanych przez KKW (...) w wyborach do Sejmiku Województwa (...)

(dowód pismo wnioskodawcy i protokoły symulacji w wyborach do sejmiku k 137-143)

Sąd rozpoznając protest oprął się przede wszystkim na dowodach z dokumentów zgromadzonych podczas procesu wyborczego. Oddalił wniosek pełnomocnika wyborczego wnioskodawcy w zakresie dopuszczenia dowodu z zeznań świadków zgłoszonych w proteście uznając wniosek ten w realiach niniejszej sprawy za zbędny do jej rozpoznania. Zdaniem Sądu niezbędne zaś był dopuszczanie dowodu z oględzin kart do głosowania celem ustalenia ilości głosów odrodnych na KKW (...) i ewentualnego ich wpływu na wynik wyborów. Przesłuchanie więc świadków na okoliczność stwierdzenia prawidłowości lub nie, poszczególnych kart do głosowania i jednocześnie ustalenie procesu jak doszło do tej nieprawidłowości jest z punktu widzenia rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zbędne. Jednocześnie Sąd oddalił wniosek uczestników posterowana w zakresie ich uczestnictwa w posiedzeniu niejawnym na którym dopuszczono dowód z oględzin kart do głosowania uznając ze wystarczającym będzie doręczenie protokołu z przeprowadzonej czynności i w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń przez którąś ze stron dowód ten może być przeprowadzony ponownie na posiedzeniu jawnym. Zastrzeżeń co do sposobu przeprowadzenia dowodu i wniosków w nim zawartych nie zgłoszono. W pozostałym zakresie zgromadzony materiał dowodowy był spójny i logiczny i pozwalał na wydanie rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Polski system wyborczy poddał zabezpieczenie realizacji konstytucyjnego prawa wyborczego obywateli kontroli sądowej, która obejmuje przebieg i wyniki wyborów we wszystkich procedurach wyborczych. J. R. stwierdził, odnosząc swoją wypowiedź do sądowej weryfikacji wyborów parlamentarnych, że model weryfikacji wyborów parlamentarnych na zasadzie rozstrzygnięcia ważności wyborów przez zewnętrzny wobec parlamentu niezależny organ o ustalonym autorytecie stanowi ważny element konstrukcji legitymacji parlamentu dla sprawowania zwierzchnictwa narodowego (zob. J. Repel, Weryfikacja wyborów parlamentarnych w polskim prawie konstytucyjnym, Acta Universitatis Wratislaviensis nr 1817, Wrocław 1995, s. 130). W pełni podzielając te poglądy, należy uznać, że są one jak najbardziej aktualne również w odniesieniu do pozostałych procedur wyborczych. Wskazał na to również Europejski Trybunał Praw Człowieka, stwierdzając, że istnienie krajowego systemu skutecznego badania skarg indywidualnych i odwołań w sprawach dotyczących praw wyborczych jest jedną z podstawowych gwarancji wolnych i rzetelnych wyborów. (...) taki zapewnia skuteczne wykonywanie indywidualnych praw do głosowania i do kandydowania w wyborach, utrzymuje ogólne zaufanie pokładane w państwowej administracji procesów wyborczych i stanowi ważne narzędzie, pozostające w dyspozycji państwa, umożliwiające wywiązanie się przez państwo obowiązku wynikającego z art. 3 Protokołu nr (...) do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175/1) w postaci przeprowadzania demokratycznych wyborów. Poważny obowiązek spoczywający na państwie na

podstawie art. 3 Protokołu nr (...) oraz prawa indywidualne gwarantowane przez ten artykuł byłyby iluzoryczne gdyby, konkretne przypadki wskazujące na zaistnienie braków w wyborach demokratycznych nie były zaskarżalne przez osoby do właściwych organów krajowych mogących skutecznie rozstrzygnąć w ich przedmiocie (wyrok ETPCz z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie nr 18705/06, LEX nr 566442). Wskazane prawo obywatela do wniesienia protestu oraz do rozpatrzenia protestu przez niezawisły sąd jest jedną z istotniejszych gwarancji demokratycznego procesu wyborczego. Jego ustrojowa regulacja zawarta jest w art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Prawo wniesienia protestu wyborczego nie przysługuje partii politycznej (por. postanowienie SN z dnia 3 listopada 2011 r., III SW 119/11, OSNP 2012, nr 11-12, poz. 156).

Tak więc Stosownie do treści art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyniku głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania (art. 82 § 2 Kodeksu wyborczego). Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego (art. 82 § 3 Kodeksu wyborczego).

Protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego w terminie 14 dni od dnia wyborów (art. 392 § 1 Kodeksu wyborczego). W niniejszej sprawie mamy do czynienia okolicznością opisaną w pkt. 2 w/w artykułu która dotyczy naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, przez które należy rozumieć naruszenie któregokolwiek z przepisów, o których mowa w rozdziałach poświęconych tym instytucjom (zob. postanowienie SA w Lublinie z dnia 17 lutego 2003 r., I ACz 100/03, niepubl.; A. R., Postępowanie w sprawach z protestów wyborczych, Państwo i Prawo 2010, z. 3, s. 62 i n.). Celem i przedmiotem protestu jest ważność wyborów, bo w myśl art. 101 ust. 2 Konstytucji RP jest on przeciwko tej ważności skierowany. Należy zgodzić się ze stanowiskiem, że termin "wybory" w pojęciu art. 101 Konstytucji RP powinien być rozumiany szeroko i obejmuje zarówno akt zbiorowej woli wyborców prowadzącej do wyłonienia Sejmu (Senatu) jako organu władzy ustawodawczej oraz posłów (senatorów) wyposażonych w określone kompetencje, jak i procedurę, która wyrażenie tej woli umożliwia (por. W. Sanetra, Ważność wyborów w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Przegląd Sądowy 2012, nr 7-8, s. 7-23). Pojęcie ważności wyborów, przeciwko której może zostać wniesiony protest, rozumieć należy zatem jako odnoszące się do wszystkich elementów składających się na postępowanie wyborcze i decydujące o jego prawomocności, co powinno być uwzględnione przy wykładni art. 82 § 1 pkt. 2 kodeksu wyborczego. Uprawnienie do wniesienia protestu wyborczego posiada również komitet wyborczy zarejestrowany przez organa wyborcze np. (...) lub okręgowe komisje wyborcze. Przechodząc zaś do analizy protestu wyborczego złożonego w niniejszej sprawie trzeba zacząć od tego że protest opierał się na podważeniu istotnych ustaleń komisji wyborczej w zakresie ważności kart do głosowania a w szczególności braku właściwych pieczęci na kartach do głosowania i w tym kontekście zakwestionowania wyników wybory do Sejmiku Województwa (...). Zgodnie z art. 40 kodeksu wyborczego ustanawia się zasadę, że głosowanie odbywa się przy pomocy urzędowych kart do głosowania, a więc kart wytworzonych na zarządzenie i koszt właściwego organu wyborczego, których rodzaj papieru, format, kolor, treść, rodzaj i wielkość czcionki są skonkretyzowane w odniesieniu do każdego wyborów, oraz zaopatrzonych w odpowiednie pieczęcie drukowane i odciskowe. Karty nieodpowiadające ustalonym urzędowo parametrom są nieważne. Każda

zadrukowana karta jest opatrzona oznaczeniem okręgu wyborczego (z wyjątkiem wyborów Prezydenta RP) i nazwą miejscowości będącej siedzibą okręgowej komisji wyborczej, napisem, że jest to karta do głosowania w wyborach (podaje się tutaj nazwę właściwych wyborów), numer strony, listy kandydatów (kandydatów), a w dolnej części informacje o sposobie głosowania oraz wydrukowany odcisk pieczęci dwóch komisji wyborczych w poszczególnych obwodach do głosowania tj komisji ds. przebiegu głosowania i komisji ds. liczenia głosów. W przypadku braku któregokolwiek z elementów uważa się, że karta wyborcza jest nieważna. W przedmiotowej sprawie w ustalonym stanie faktycznym stwierdzono istnienie dużej liczby kart nieważnych – wszystkie nie posiadały wymaganej ustawowo ilości pieczęci komisji obwodowej (brak jednej w dwóch pieczęci) Należało więc uznać że karty te są nieważne. Doprowadzenie do takiej ilości kart nieważnych była przede wszystkim nieprawidłowa praca organów wyborczych tj komisji obwodowych które zaniedbały swój ustawowy obowiązek prawidłowego ostemplowania kart do głosowania. W tym miejscu należy podnieść ze zdaniem Sądu zaniechanie obowiązku ustawowego przez komisję wyborczą może być przyczyną zmiany ważności wyborów. Skoro tak, to w dalszej części należało pojąć próbę ustalenia jaki wpływ na ważność wyborów do Sejmiku Województwa (...) miała określona liczba kart nieważnych i jaki to miało to wpływ na ustalenia wyników do głosowania. W tym celu Sąd zwracał od komisarza wyborczego i przewodniczącego komisji okręgowej załączenia do akt pakietów zawierających wszystkie karty nieważne w obwodach do głosowania w których była mowa w proteście wyborczym. Następnie Sąd przeprowadził dowód z oględzin kart nieważnych i ustalił na jakie komitety wyborcze oddano głos i czy suma tych głosów wraz z głosami ważnymi oddanymi w wyborach zmieniła wynik wyborów do Sejmiku Województwa (...). Zasadę liczenia głosów określa art. Art. 469 kodeksu wyborczego w związku z treścią art. 444 kodeksu wyborczego. Przy ustalaniu wyników wyborów uwzględnia się wyłącznie listy kandydatów komitetów wyborczych, na które oddano w skali gminy co najmniej 5% ważnych głosów (art. 416 § 2 k. wyb.). Podział mandatów następuje odrębnie w każdym okręgu wyborczym dla każdej listy kandydatów i grup list przy zastosowaniu tzw. metody d'H.. Polega ona na tym, że liczbę ważnie oddanych głosów na każdą z uprawnionych list kandydatów dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; i dalsze liczby, aż zostanie uszeregowany ciąg tyłu liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia w danym okręgu wyborczym; każdej liście przypada tyle mandatów, ile spośród uszeregowanego w ten sposób ciągu (lub szeregu) ilorazów przypada jej liczb kolejno największych. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia kandydata na liście. W związku z powyższym po zsumowaniu wyników należało dojść do przekonania, że nawet kiedy do ogólnej liczby głosów oddanych w wyborach do sejmiku dodamy głosy oddane na zakwestionowanych kartach nieważnych nie zmieni to wyniku wyborczego i proporcji obsadzonych mandatów dla komitetu reprezentowanego przez wnioskodawcę. Dlatego też mimo stwierdzenia nieprawidłowości należało dojść do przekonania że nieprawidłowości te nie miały wpływu na wynik wyborów, co skutkowało zaś oddaleniem protestu wyborczego. To wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera zarzuty. Zgodnie bowiem z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c., na stronie, która z danego faktu wywodzi skutki prawne spoczywa ciężar jego udowodnienia w niniejszej sprawie wnioskodawca tych okoliczności nie udowodnił i w związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.

SSO Marzena Kluba S. K. W. Z. SSR(del) Marcin Sumiński